

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Posavska
Grad Orašje
Gradsko vijeće
Broj: 01-02-1540/23
Orašje, 28.9. 2023. godine

Na temelju članka 5. Zakona o socijalnoj zaštiti („Narodne novine Županije Posavske“, broj: 5/04, 7/09 i 13/19) i članka 28. Statuta Grada Orašja („Službeni glasnik Grada Orašja“ broj 11/22) Gradsko vijeće Orašje, na sjednici održanoj dana 28. rujna 2023. godine donosi

PROGRAM

subvencioniranja dijela troškova komunalnih usluga vodoopskrbe i odvodnje za socijalno ugrožene kategorije stanovništva Grada Orašja

1. Uvod

Jedno od osnovnih načela koje zagovara Projekat općinskog okolišnog upravljanja (MEG) je promjena svijesti u upravljanju javnim vodovodnim poduzećima (u daljnjem tekstu: JP), odnosno postizanje potpunog razumijevanja da su JP registrirana kao gospodarska društva kojima treba upravljati na sličan ili skoro isti način kako se upravlja privatnim poduzećima, te da se moraju poštovati načela tržišnog poslovanja, s tim što se od ovih poduzeća očekuje da ostanu neprofitna.

Kad su u pitanju JP to načelo se ogleda u činjenici da navedena poduzeća svojim korisnicima usluga isporučuju komunalne usluge vodoopskrbe i odvodnje i da za iste trebaju biti plaćena prema utvrđenim cijenama usluga.

Problem redovnog plaćanja ovih usluga nastaje kada se zbog nepovoljne socio-ekonomske situacije u Bosni i Hercegovini javljaju kategorije stanovništva u stanju socijalne potrebe, čija je mogućnost plaćanja komunalnih vodnih usluga vrlo upitna ili znatno umanjena.

Navedeni problem moguće je riješiti uspostavljanjem i implementacijom programa subvencioniranja komunalnih usluga vodoopskrbe i odvodnje od strane jedinice lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: JLS). Odgovornost JLS za subvencioniranje komunalnih vodnih usluga proizilazi iz njene nadležnosti za provođenje socijalne politike na njenom teritoriju, a ujedno JLS, kao osnivač svog JP, je njegov najvažniji garant nesmetanog, efikasnog i održivog poslovanja.

Cjelovit i dugoročan program subvencioniranja u JLS dosad nije postojao, međutim kako je cilj Projekta općinskog okolišnog upravljanja (MEG) da podrži jačanje operativne neovisnosti, te efikasno i održivo

poslovanje JP, to se izrada i usvajanje Programa subvencioniranja dijela troškova komunalnih vodnih usluga: vodoopskrbe i odvodnje, za socijalno ugrožene kategorije stanovništva, nameće kao jedan od prioriteta.

2. Osnovna načela Programa subvencioniranja

Financijska održivost vodovodnog sustava i sustava za odvodnju se usko povezuje sa načelima koji su široko prihvaćeni u Europskoj uniji, a čije poštivanje dovodi do unaprijeđenja poslovanja JP, a samim tim i do pružanja kvalitetnije usluge i sigurnosti vodoopskrbe. Jedan od ovih načela je načelo pokrivanja (svih) troškova. Ovo načelo je direktno vezano za formiranje cijene usluge vodoopskrbe i odvodnje na način da ista uključi sve (opravdane) troškove koji se odnose na pružanje ovih usluga.

Sa druge strane, načelo priuštivosti podrazumijeva procjenu najveće moguće cijene koju prosječna obitelj može mjesečno platiti iz svojih prihoda i sa prosječnom potrošnjom po osobi. Ova dva načela su uzajamno blisko povezana i zavise jedan od drugog, jer samo puno pokrivanje troškova usluge vodoopskrbe i odvodnje će omogućiti financijski održivo JP i na taj način osigurati pružanje kvalitetne usluge vodoopskrbe koja će biti dostupna svim korisnicima.

Načelo priuštivosti je posebno bitno u kontekstu Bosne i Hercegovine imajući u vidu brojne izvještaje relevantnih domaćih i međunarodnih institucija i organizacija koji ukazuju na činjenicu da znatan broj građana Bosne i Hercegovine živi na granici ili ispod granice siromaštva i stoga nisu u mogućnosti izmiriti račune za pruženu uslugu vodoopskrbe i odvodnje. Međutim, poštivanje ovog načela ne smije ići na štetu načela pokrivanja troškova, jer se time ugrožava poslovanje JP, a samim tim i dugoročno pružanje ove usluge i ostvarivanja međunarodno priznatog prava na vodu i sanitaciju za sve građane. Stoga je pristup koji će omogućiti istovremeno poštivanje oba načela upravo subvencioniranje dijela troškova usluga vodoopskrbe i odvodnje za prepoznate socijalno ugrožene kategorije stanovništva.

3. Nadležnost u provođenju Programa subvencioniranja vodnih usluga

Prema ustavnim određenjima u Bosni i Hercegovini, socijalna zaštita je državna i društveno organizirana djelatnost od općeg interesa, koja ima za cilj da građanima koji se nađu u stanju socijalne potrebe osigura minimum socijalne sigurnosti. Za rješavanje problema siromaštva zadužene su entitetske vlade koje kreiraju socijalnu politiku i određuju mjere za suzbijanje siromaštva, a za samu implementaciju su zaduženi niži nivoi vlasti, odnosno JLS.

Zakonodavna regulativa

Člankom 12. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom F BiH

("Službene novine F BiH", br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 7/14 i 40/18) je predviđeno da se propisima kantona/županija može proširiti krug korisnika socijalne zaštite u skladu sa programima razvoja socijalne zaštite i specifičnim prilikama u kantonu/županiji. Kao jedno od prava javlja se subvencioniranje troškova komunalnih usluga najugroženijim kategorijama stanovništva.

Člankom 5. Zakona o socijalnoj zaštiti („Narodne novine Županije Posavske“, broj: 5/04, 7/09, 13/19) utvrđeno je da sredstva za obavljanje djelatnosti i ostvarivanje prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim Zakonom osigurava Županija Posavska i jedinica lokalne samouprave pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, te da jedinice lokalne samouprave, mogu osim za prava utvrđena ovim Zakonom, osigurati pružanje i drugih vrsta pomoći, pod uvjetom i na način propisan njihovim općim aktom.

4. Ključne odrednice Programa subvencioniranja vodnih usluga

Ključne odrednice Programa subvencioniranja dijela troškova komunalnih usluga vodoopskrbe i odvodnje na području Grada Orašja (u daljnjem tekstu: Grad) su slijedeće:

- pravo na subvencioniranje mogu ostvariti samo korisnici javnog vodovodnog sustava, odnosno vodovodnog sustava kojim upravlja JP Vodovod i odvodnja d.o.o. Orašje (u daljnjem tekstu: Vodovod i odvodnja). Ovo proizilazi iz činjenice da sredstva za subvencioniranje osigurava Grad, a ista je i osnivač Vodovoda i odvodnje, te stoga samo oni kojima komunalne usluge osigurava Vodovod i odvodnja ostvaruju pravo na subvenciju,

- pravo na subvencioniranje ostvaruju one osobe koje je nadležno tijelo Grada registriralo kao socijalno ugrožene osobe s nedovoljnim prihodima za preživljavanje,

- subvencionira se točno određena količina utrošene vode po svakom od članova domaćinstva. O visini količine utrošene vode koja se subvencionira odlučuje Grad u skladu sa svojim mogućnostima, ali ista ne može biti veća od tri m³ po osobi mjesečno,

- sredstva za subvencioniranje osigurava Grad kroz godišnji proračun. Ova sredstva se koriste kao namjenska sredstva isključivo za potrebe subvencioniranja, te se u druge svrhe ne mogu koristiti.

Visina sredstava potrebnih za subvencioniranje tijekom određene fiskalne godine i količina utrošene vode koja se subvencionira će se detaljnije propisati odlukom o subvencioniranju koja će biti usklađena s ovim Programom i pozitivnim zakonskim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Odlukom o subvencioniranju će se definirati uvjeti pod kojim će se provesti postupak subvencioniranja, a obavezno će sadržavati:

- korisnike prava na subvencioniranje;
- količinu utrošene vode koja se subvencionira u m³;
- način i rokove isplate subvencija iz proračuna.

5. Procedura za ostvarenje prava na subvencioniranje
Procedura za subvencioniranje dijela troškova usluga vodoopskrbe i odvodnje za socijalno ugrožene kategorije stanovništva Grada propisat će se odlukom o subvencioniranju, a podrazumijeva slijedeće:

- tijekom procesa pripreme i planiranja proračuna Grada, Centar za socijalni rad Orašje će na temelju zakonskih propisa, a u skladu sa svojim postojećim podacima o socijalnom stanju stanovnika koji žive na području Grada, dostaviti podatke o broju korisnika socijalne pomoći,

- na temelju podataka dostavljenih gradskoj službi nadležnoj za poslove socijalne zaštite Grada (u daljnjem tekstu: nadležna služba) i razmatranja raspoloživih proračunskih sredstava, Grad će u proračunu planirati iznos sredstava potrebnih za subvencioniranje tijekom date godine;

- spisak korisnika kojima se subvencionira dio troškova usluga vodoopskrbe i odvodnje nadležna služba će dostaviti Vodovodu i odvodnji,

- Vodovod i odvodnja će evidentirati korisnika usluge vodoopskrbe i odvodnje kao osobu čiji se dio troškova subvencionira, te će za troškove usluge vodoopskrbe i odvodnje ovih korisnika Vodovod i odvodnja ispostaviti svakog mjeseca fakturu Gradu u skladu sa količinom utrošene vode koja se subvencionira. Iznos računa koji eventualno prelazi subvencioniranu količinu utrošene vode se fakturira korisniku kao „redovan račun“.

Nadležna služba podnosi izvješće Gradskom vijeću u vezi sa subvencioniranjem (broju osoba, iznosu utrošenih sredstava) jednom godišnje, u sklopu godišnjeg izvješća o radu službe.

6. Uloge i odgovornosti u implementaciji Programa subvencioniranja vodnih usluga

1) Gradsko vijeće Orašje:

- donosi Odluku o subvencioniranju,

2) Nadležna služba:

- provodi Program subvencioniranja i Odluku o subvencioniranju,
- vrši informiranje javnosti u vezi sa postupkom subvencioniranja,
- podnosi izvješće Gradskom vijeću o utrošku sredstava i provedbi Programa subvencioniranja;

3) „Vodovod i odvodnja“ d.o.o.:

- stvara preduvjete za implementaciju programa subvencioniranja troškova korisnika usluga,

- uspostavlja i redovno ažurira evidenciju korisnika subvencije,
- priprema i dostavlja mjesečno fakture za subvencioniranu količinu utrošene vode Gradu Orašju,
- provodi odluku o subvencioniranju,

4) Centar za socijalni rad u Orašje:

- izrađuje i dostavlja spisak osoba koje imaju pravo na subvencioniranje vodnih usluga,
- provodi odluku o subvencioniranju.

PREDSJEDNIK
Stanko Vincetić, v.r.